

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. VIII. Vtrum jurisdictio Episcoporum sit à Deo immediatè.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

502 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
ut consuetudo antiqua staret. Hinc oritur quarta ratio, quia
scilicet iudicii, quæ secundum antiquam consuetudinem fe-
runtur, libentius partes acquiescunt; quod nimirum ex om-
nium consensu in pari causa melior sit conditio possidentis.
Par autem causa facilè iudicatur, cum obscura sunt utrinque
jura, & incertæ rationes. Unde ad possessionem, seu consue-
tudinem necessariò recurrendum est. Denique non est effica-
cior ratio fovendæ pacis, & tranquillitatis, quàm observatio
consuetudinis, ipsa quidem mutatio consuetudinis, ut scribit S. Au-
gustinus ad Januarium epist. 118. *etiam quæ adjuvat utilitate, no-
vitate perturbat.*

5. Non igitur ad consuetudinem, seu usum attenditur,
quasi ad causam jurisdictionis, sed potius tanquam ad effectum
& signum illius. Nec inde colligitur non pendere illam à
B. Petri Successoribus, sed B. Petri ordinationem, ac dispo-
sitionem ab ejus Successoribus, & à tota Ecclesia religiosissi-
mè custodiri, dum scitur; atque ut cognoscatur, per con-
suetudinem antiquam investigari. Nam nullà potest consuetudine in-
troducti, quod aliquis præter sui Superioris licentiam Confessorem sibi eligere vo-
leat, qui eum possit solvere vel ligare. Cap. si Episcopus. de pœnit. &
remission. in 6. quod etiam dicendum de aliis jurisdictionis
actibus.

C A P U T V I I I .

Utrum jurisdictio Episcoporum sit à Deo immediatè.

2. **E** Arum Dignitatum, quas à Christo ipso institutas fuisse
in Scripturis sacris non legimus, acceptas Ecclesiæ
referre non est admodum difficile: præcipuasque in earum in-
stitutione partes B. Petro, ejusque Successoribus adscribere
par est, vel etiam omninò necessarium, saltem quantum ad
eas Regiones, in quibus soli Ecclesias fundarunt. Verùm quia
Episcopatus Christum habet autorem, contendunt aliqui ju-
risdictionem Episcopalem, non solum in communi, sed etiam
Episcopi uniuscujusque, à Deo esse immediatè.

2. Abstinuissimus ab hujus quæstionis tractatione, non
solum

solum propter ejus difficultatem; sed etiam, quia cum sa-
 erum hunc Ordinem maximè veneremur, & venerandum om-
 nibus cupiamus, displicent nobis, quaecumque veneratio-
 nem illam possunt quavis occasione imminuere; nisi animad-
 vertissemus illustrissimos Episcopos Parisiis congregatos suam
 in Deum jurisdictionem referre tum maximè conatos, cum
 justis Summi Pontificis Decretis repugnabant, quasi ab ea
 censura tuti videri vellent, autoritatem nimirum suam non à
 sancta Sede, sed à Christo habentes, cui nequeat Summus
 Pontifex derogare; imò nec modum ponere, nisi certo or-
 dine ac cum certis formulis, quas ipsimet, quorum interest,
 impediant.

3. Potestatem jurisdictionis, absolutè, ac in se conside-
 ratam à Christo ipso fuisse institutam testantur hæc Evangelii
 verba: *Amen dico vobis, quaecumque alligaveritis super terram, erunt li-
 gata & in Cælo: & quaecumque solveritis super terram, erunt soluta & in
 Cælo. Matt. 18. vers. 18.* Quamobrem etiam Præbyteri ex Epis-
 coporum commissione confessiones audientes, dum quempiam
 absolvunt, ex præscripta in Rituali forma, se id autoritate
 Christi præstare declarant. *Dominus noster Jesus Christus te absolvat,
 & ego auctoritate ipsius te absolvo ab omni vinculo excommunicationis, &c.* Equi-
 dem quis potest peccata dimittere, nisi solus Deus? Quis nisi
 solus Deus potest illorum dimittendorum facultatem tribue-
 re? Concil. Trid. sess. 23. de ref. expressè declarat quòd *Pres-
 byteri in sua ordinatione à peccatis absolvendi potestatem accipiunt.*

4. Sed quantum ad propagationem, seu communicationem
 jurisdictionis, prout ab ordine distinguitur, si, ut commu-
 niter explicatur, nihil aliud sit, quàm assignatio, & sub-
 jectio subditorum, in quos exerceatur à Christo instituta re-
 gendi populi auctoritas, non videtur posse cujusvis Episcopi
 jurisdictionem ad Christum immediatè referri. Quod enim hi, vel
 illi fideles ad hanc Diocesim pertineant, ex institutione Di-
 vina non provènit. Christus Ecclesiam suam in Patriarchatus,
 Provincias, Dioceses, aut Parochias non distribuit. Facta
 est ergo hæc subditorum assignatio ab Apostolis, præsertim
 à B. Petro, vel ab ejus Successoribus, quando Episcopis quos
 mittebant, certam aliquam Parochiam, Provinciam, vel Dico-
 cesim regendam assignarunt, eaque assignatio ad Episcopo-
 rum

rum sic missorum successores transit, ut scilicet eam Provinciam, vel Diocesim, non aliam, subditam haberent. Quod quid aliud est, quam jurisdictionem accipere, in eo sensu, quem supra diximus? Hæc enim Parochiarum, vel Provinciarum distinctio, non ad solam politiam externam pertinet, sed ut valeant, quæ ab Episcopis constituuntur ordinationes aut censuræ, & quæ conceduntur dispensationes, absolutiones, & alia hujusmodi, quæ nullius essent momenti, si ab Episcopis præstarentur extra propriam Parochiam, ac erga sibi non subditos.

5. Itaque dum à summo Pontifice uniuntur Episcopatus, confertur jurisdictio Episcopo; quandoquidem ei subjiciuntur fideles, in quos potest post unionem, cum antea non posset, munia Episcopalia exercere; cum autem dividuntur Episcopatus, subtrahuntur Episcopo subditi, in quos jam non poterit, cum posset antea, jurisdictione uti. Sicut ergo institutis jam Episcopatus Papa unione, vel divisione jurisdictionem Episcoporum auget, vel minuit; ita dum Episcopatus primò constituit, jurisdictionem primis Episcopis contulit: Qui autem Episcopatum deinde adepti sunt, vel à Romano Pontifice promoti sunt, atque ita jurisdictionem ab eo immediatè receperunt; vel ab iis constituti sunt, quibus summus Pontifex hanc concesserat facultatem, atque adeo per summi Pontificis autoritatem.

6. Indubitatum est post Concilium Tridentinum, posse summum Pontificem certorum casuum absolutionem sibi reservare: ita ut, si post illam reservationem Episcopi absolvere tentarent, etiam proprios Diocesanos, nihil efficerent: Potest, factâ reservatione Episcopo facultatem impertiri ab illis casibus absolvendi. Non posset autem summus Pontifex in hujusmodi casibus jurisdictionem Episcopis adimere, vel concedere, si eam à jure Divino haberent; non posset fideles subditos, non subditos, quantum ad casus reservatos efficere, si Deus ipse subdidisset.

7. Potest etiam summus Pontifex, dum justa intercedit causa, jurisdictionem Episcopis auferre, eos deponendo; immò potest, licet non debeat, etiam sine causa jurisdictionem restituere, illos in pristinum statum reponendo. Pendet ergo illo-

illorum Jurisdictione à summo Pontifice. Ideò licet Euchari-
stiam validè conficiant, quantumvis justè à Pontifice pro-
hibiti, & quantumvis conficientes peccent; solvere tamen,
vel ligare in neutro foro possunt, justè vetante summo Pon-
tifice, quia scilicet primum est de jure Divino, secundum,
quantum ad materiam, in quam exercendum est, à summo
Pontifice derivatum.

8. Nec dicas datam esse summo Pontifici totius Ecclesiæ
curam, ita ut possit secundum rectam rationem, & præ-
scriptum sacrorum Canonum, Episcopos corrigere, sibi ca-
sus reservare, Episcopatus unire, vel dividere; hinc tamen
non rectè inferri jurisdictionem, quam Papa demit, antea
dedisse: sicut enim potest Judex per suam sententiam vitam
auferre, quam non dederat: ita & Pontifex Episcopalem
jurisdictionem, quam non communicaverit, tollere potest,
in penam criminis. Sed maxima disparitas est. Possunt enim
Judices vitam auferre tantum, non ablatam reddere, quia
nec dare poterant. Papa verò ut jam diximus, jurisdic-
tionem tollit, & sublatam reddit; quod datam ab eo fuisse
arguit.

9. Respondebis, Papam quidem posse justà de causa Epi-
scopos jurisdictione spoliare, non autem sine causa; quod
signum est illam à Deo, non autem à Pontifice, saltem ab-
solutè, pendere. Si enim Episcopus injustè deponatur, va-
lidè suà jurisdictione uti poterit, etiam invito summo Pon-
tifice. Sed ex eo argumento istud tantum efficitur, summum
Pontificem non adeo esse liberum, ad tollendam jurisdic-
tionem, ubi eam largitus est, ut ad retinendam, antequam
impertitus fuerit, quod nemini mirum videri debet; cum
etiam in regimine politico judices quidem delegati revo-
centur ad nutum; ordinarii autem, non sine causa, ut
sæpe præjudicatum esse legimus in Senatus-Consultorum col-
lectoribus, adversus Dominos temporales; imò etiam ali-
quando adversus Episcopos, aut alios Superiores Ecclesiasti-
cos.

10. Gallicani Præsules litteras, quibus Beneficia Paro-
chialia conferunt, eà formà conficiunt, quâ Theologorum
Parisiensium opinioni, jurisdictionem Parochorum de jure
Divi-

Divino esse afferentium, non assentiri se significant, sed potius se jurisdictionem Parochiis tribuere, dum Parochiam conferunt; ejus tamen sine causa revocandæ facultatem omnino non habent. Uterentur enim non raro. Reponent fortassis id ita ab Ecclesia statutum esse, ac ob defectus similibus statuti se reliquis Presbyteris Beneficium non obtinentibus liberrimè jurisdictionem vel negare vel annuere, vel auferre, vel prorogare: sed si à Deo provenit, quod Episcopi jurisdictionem Parochiis impertiant, quomodo ab Ecclesia coarctari potest hæc eorum facultas? Porro non minus ab Episcopo conferri videtur jurisdictio Sacerdoti, dum ad vitam, quàm dum ad tempus tantùm conceditur, licet in primo caso difficilius revocetur.

11. Plurimùm desudavit Illustrissimus Petrus de Marca lib. 1. cap. 7. & alibi in restringendis ordinationibus Metropolitanorum & Episcoporum à Romano Pontifice consecrandorum intra Regionem suburbicarias, volens scilicet juxta Ruffini, & interpretis Dionysio antiquioris verba, Canonem 6. Concilii Nicæni comparationem inter Patriarchas Alexandrinum, & Romanum, ita instituisse, ut Alexandrinus in toto suo Patriarchatu eandem obtineret potestatem, quam Romanus, non in toto Occidente, sed in solis Ecclesiis suburbicariis, in quibus & ordinationes Episcoporum faciebat, & congregationes Synodorum; quo discrimine videtur insinuare majorem esse summi Pontificis, etiam tanquam Patriarchæ Occidentis, autoritatem in suburbicariis quàm in reliquis Occidentis Ecclesiis. Unde posset fortasse aliquis suspicari Episcoporum suburbicariorum jurisdictionem à Patriarcha Romano, à quo ordinantur, pendere; non autem aliorum v. g. Gallicanorum.

12. Sed impossibile est, quantumcumque se torqueat Marca, & quamcumque amplectatur Regionum suburbicariarum acceptionem, cum eas de toto Occidente nolit intelligere, ut possit aliquam Imperii divisionem assignare, in qua suburbicariæ regiones exactè Ecclesias omnes complectantur, quarum Episcopus Romanus Pontifex ordinabat. Res est evidens, si Regionem suburbicariæ juxta magis propriam acceptionem intra centenarium ab urbe milliarium concludantur, idque
fateri

fieri videtur ipse. Marca num. 6. cum locis suburbicariis etiam totam Metropolim Romanam non comprehendi agnoscit. *Per loca suburbicaria*, inquit, *Regiones illas quatuor intellexit, quae aliquot Civitatibus adjectis integram Metropolim Romanam è 69. Episcopatus constantiam constituunt.* Sed quid de Ecclesiis Mediolanensi, & Aquileinfi dicet, ac de toto Illyrico?

13. Veram discriminis in Episcoporum Occidentalium ordinatione rationem jam assignavimus, quod nimirum Gallia, & aliae Patriarchatus Occidentalis Provinciae ita erant Romae remotae, ut ordinandi Episcopi commodè illuc accedere non possent, nec tam erant alteri Patriarchae vicinae, ut usurpationis esset periculum: quare permissa est Metropolitanis Episcoporum, & Episcopis Metropolitanorum ordinatione, vel Metropolitanis vicinis invicem. Cum enim Patriarcharum jure contineantur Episcoporum ordinationes, ut probat ipsemet Marca eodem cap. 7. num. 1. & 2. cur Patriarcha Romanus eâ facultate solus careret in maxima sui Patriarchatus parte, qui & cæteris Patriarchis Dignitate Patriarchali aequalis est, & universali Primatu illis superior. Equidem Venerabilis Beda in hist. Eccles. gentis Anglorum lib. 3. cap. 29. & alibi tradit Episcopos Anglicanos Romae ordinari solitos: libro autem 2. cap. 18. permissam seu renovatam ab Honorio I. Episcopis Dorovernensi & Eboracensi ordinationem Episcopi in locum præmortui. *Vice B. Petri Apostolorum Principis*, inquit Honorius epist. 6. à Beda relatâ, *autoritatem tribuimus, ut quando unum ex vobis divina ad se jusserit gratia vocari, is, qui superstes fuerit, alterum in loco defuncti debeat Episcopum ordinare. Causam quam diximus affert, quia ut & vobis concederemus, longa terrarum maribus intervalla, quae inter nos ac vos obsistunt, ad hæc nos condescendere cogunt; ut nulla possit Ecclesiarum vestrarum jactura per cujuslibet occasionis obtentum pervenire.*

14. Quid quod in aliis Patriarchatibus habenda erat etiam ratio distantiae locorum, pro quibus ordinandi erant Pastores, ut docet S. Innocentius I. epist. 18. quæ est ad Alexandrum Antiochenum. *Itaque*, inquit, *arbitramur frater charissime, ut sicut Metropolitanos autoritate ordinas singulari, sic & cæteros non sine permissu, conscientiaq; tua sinas Episcopos procreari.* In quibus hunc modum rectè scribis, *ut longè postea litteris datis, ordinari censeas ab his, qui nunc eos*

508 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
suo tantum ordinant arbitrato: vicinos autem, si estinas, ad manus impositionem tua gratia statuas pervenire.

15. Præterea si juxta regulam à Marca propositam, & plurimum commendatam; qui pertinet ad Synodum pertinet ad consecrationem. Nonne summi Pontifices Gallicos Episcopos ad Concilium Romam evocarunt, aliquando cum Italiæ tantum, aliquando cum aliarum Provinciarum Præsulibus? Id de S. Damaso testatur his verbis Theodoretus, Ecclesiasticæ Historiæ lib. 2. cap. 22. Fuit autem scriptoris princeps Damasus, in variis virtutum generibus ornatus, qui post Liberium Præsulatum Romana Ecclesia sortitus esset. Cum hoc faciebant ergo Episcopi Italiae, & Galatia, quæ nunc Gallia appellatur, congregati Romæ, quorum, & ipsorum nomina exponere nimis longum arbitratus sum.

16. Epistolæ Synodicæ Agathonis Papæ & Romanæ Synodi 125. Episcoporum, quæ fuit velut instructio Legatorum, qui missi sunt ad Synodum sextam celebrandam, superscriptio erat ista: Pissimis, &c. Agatho Episcopus servus servorum Dei, cum universis Episcopis subjacentibus Concilio Apostolicæ Sedis. Ei autem subscripserunt inter alios Adeodatus Episcopus Ecclesiæ Leucorum, Felix Episcopus Arelatensis, & Taurinus Diaconus Ecclesiæ Telonenis Legati Synodi per Galliarum Provincias constitutæ.

17. Sicut autem propter locorum distantiam non ita frequenter vocati sunt Episcopi Gallicani ad Concilium Romanum, ita eadem de causa illorum ordinationem sibi non reservavit Pontifex Romanus.

C A P U T IX.

Confirmatur Jurisdictionem Episcoporum à Summo Pontifice pendere.

1. **E** piscopalem Ordinem sine titulo, id est sine assignata plebe, quæ regenda sit, atque adeo sine jurisdictione conferri valde posse, quamvis non expediat, docet Joannes Gersonius tractatu de statibus Ecclesiasticis considerat. 8. de statu Prælatorum, Status Episcopalis, inquit, licet esse possit in aliquo sine